

ІНІЦІАТИВИ ЩОДО ЗМІН У ПОДАТКОВІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Салівон І.А., студентка,
Полтавська державна аграрна академія*

21 квітня 2019 року українці обрали Президентом країни Володимира Олександровича Зеленського. На час написання тез програма дій новообраного Президента офіційно не оприлюднена, проте із заяв його радників вже неодноразово звучали ініціативи щодо можливих змін у законодавстві України.

Серед усієї інформації з цього питання, що поширюється у засобах масової інформації, на нашу думку, найбільш цікавими є наступні можливі кроки команди президента:

- 1) зростання ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ);
- 2) списання фізособам-підприємцям заборгованості зі сплати єдиного соціального внеску за період із 2016 року;
- 3) запровадження загальнообов'язкового декларування доходів громадян.

Щодо першої ініціативи – зростання ставки ЄСВ, то не можна не погодитись, що в Україні вона є однією із найнижчих у Європі. Водночас, є значний дефіцит вітчизняних бюджетів Пенсійного фонду та Фонду соціального страхування, які формуються в тому числі за рахунок внесків ЄСВ. Сьогодні дефіцит Пенсійного фонду оцінюють у 55,1 млрд. грн (це навіть без урахування дотацій із бюджету), а його бюджетні трансферти у першому кварталі 2019 склали 47,8% [3].

Отже, стан цих фондів близький до кризового, тобто потребує негайного втручання. Анонсований перехід на дворівневу пенсійну систему навряд чи ефективно запрацює найближчим часом. Але політики чітко усвідомлюють, що влада повинна щось зробити для забезпечення гідного життя наших пенсіонерів. Саме тому виникла ідея щодо підвищення ставки ЄСВ. Але такий крок матиме і негативні наслідки. В Україні не дуже сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу. А якщо ще і підвищити ставку ЄСВ, то підприємці не захочуть

---

* Науковий керівник – Єгорова О.В., к.е.н., доцент

сплачувати більшу суму, їм це буде просто не вигідно. Вони або взагалі припинять свою діяльність, або ж підуть в тінь.

Якщо ж підвищувати ставку, то потрібно створити більш сприятливі умови для підприємців, щоб вони мали можливість сплачувати ЄСВ і це їм не приносило збитків.

Ще одна заява команди Володимира Зеленського стосується можливого списання українським фізичним особам-підприємцям заборгованості зі сплати єдиного соціального внеску за період із 2016 року. Сума можливої амністії – 7,4 млрд. грн. Підставою для такого кроку є те, що значна частина цих ФОПів – «сплячі», тобто непрацюючі. Проблема введення «подушного податку» на ФОП у 2016 році полягала у відсутності перехідного періоду, багатьом довелося закритися, навіть тим, хто реально працював, але, наприклад, сезонно. Є багато людей, які зареєстрували ФОП ще в 2014-2015 роках і реально не здійснювали діяльність. Є навіть ті, хто забув про них. Їм весь цей час ніхто не повідомляв, не нагадував про сплату податку, зараз же по закінченню трьох років, коли вже проходять терміни давності за цими нарахуваннями, про них згадують і відправляють податкові повідомлення. Підприємці реально нічого не можуть зробити з цими боргами, тому що за законом вони повинні платити. Вважаємо, що неправильно платити податок за ту діяльність, що не здійснювалася.

Також раніше була анонсована розробка законопроекту, який звільнить фізосіб-підприємців від ЄСВ, якщо вони не здійснюють діяльність. Проте, за словами представників Зеленського, відповідний законопроект буде затверджений тільки після громадського обговорення, що, на нашу думку, є абсолютно доцільним [4].

Ще одна резонансна ініціатива пов'язана із загальнообов'язковим декларуванням доходів громадян. На даний момент в Державній фіскальній службі України перебувають на обліку 40 млн. осіб. У разі, якщо пропозицію новообраного президента Володимира Зеленського ухвалять, всім їм доведеться заповнити декларації.

Державна фіскальна служба повідомила, що в рамках декларування доходів для 40 млн. фізичних осіб забезпечені всі умови для подання в електронному вигляді декларації про

майновий стан і доходи, зокрема через електронний кабінет. Так, як зараз доступ до Інтернету є майже у всіх – можливість подавати декларації таким чином є в кожного. За даними ДФС, майже 10 млн. осіб вже є користувачами електронного кабінету. У разі введення загальнообов'язкового декларування доходів громадян, ДФС забезпечить можливість подачі декларацій в електронному вигляді. Також документи можна буде особисто принести до відділення або відправити поштою [2].

Для пересічних українців таке декларування буде пов'язане із певними незручностями, про це можна почути у коментарях як експертів, так і пересічних українців. Але ми хочемо звернути увагу, що такий крок принесе ряд вигод як на макроекономічному рівні (вихід доходів із тіні та спрямування доходів від їх оподаткування на розвиток країни), так і можливість автоматично скористатися рядом пільг. Наприклад, не всі українці знають про право повернути частину сплаченого прибуткового податку (ПДФО, 18% зарплати) за певних умов. Якщо в минулому році платник податків платив за освіту (свою або дитини), виплачував відсотки з іпотеки, витратив гроші на лікування, платив за страхівку (в тому числі пенсійну), він може отримати певну суму компенсації [1]. Нажаль, не всі пільговики користуються такою можливістю, а за умови декларування повернення податку можна зробити автоматичним.

В цілому, вважаємо розглянуті ініціативи цікавими, але на нашу думку, в першу чергу в країні потрібно вирішити проблеми в адмініструванні, щодо корупції, війни, забезпечення права власності, і тільки потім думати про перегляд ставок податків.

Література.

1. Декларації доведеться заповнити всім: у ДФС прокоментували «фішку» Зеленського [Електронний ресурс] // Журнал «OBOZREVATEL». – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.obozrevatel.com/ukr/?obozrevatellang=uk>.
2. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/>.
3. Найнижчі ставки в Європі: у Зеленського розкритикували зниження ЄСВ [Електронний ресурс] // Журнал «OBOZREVATEL». – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.obozrevatel.com/ukr/?obozrevatellang=uk>.

4. У Зеленського сказали, скільки боргів «пробачать» українським підприємцям [Електронний ресурс] // Журнал «OBOZREVATEL». – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.obozrevatel.com/ukr/?obozrevatellang=uk>

ОЦІНКА ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

*Сидор Г. В., к.е.н., доцент,
Чортківський навчально-науковий інститут
підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету*

В Україні проблематика оцінювання й аналізу фіскальної ефективності митних платежів набуває все більшої актуальності та значущості. Митні платежі від зовнішньоекономічної діяльності є фіскальним ресурсом Державного бюджету України та відіграють вагомую роль у наповненні його дохідної частини. Реалізація фіскальної функції митних платежів від зовнішньоекономічної діяльності пригнічується багатьма чинниками, зокрема необхідністю розвитку імпортозаміщуючого вітчизняного виробництва, зобов'язаннями нашої країни як члена Світової організації торгівлі, а також можливим конфліктом регулювальних і фіскальних цілей державної податкової політики.

Вагому частку валового внутрішнього продукту країни становлять експорт та імпорт, які безпосередньо впливають на збільшення обсягів митних платежів. Вони є важливою складовою в структурі дохідної частини Державного бюджету України. Відповідно, це зумовлює вдосконалення фіскальної системи, яка має визначати нову філософію сфери оподаткування процесів зовнішньоекономічної діяльності, спрямовану на підвищення регулювального потенціалу щодо збільшення дохідної частини Державного бюджету України через дію фіскальних ефектів. Водночас фіскальна система має сприяти конкурентоспроможності та стабілізації економіки нашої країни під час входження у світове господарство.

Дослідження різних точок зору на регулювання процесів зовнішньоекономічної діяльності показує потребу в розширенні